

OPVANG IN RETROSPECTIEF

Een standvanzakennotitie over het beheer en de situatie
rond de dag- en nachtopvang in de Remisestraat

OPVANG IN RETROSPECTIEF

Een standvanzakennotitie over het beheer en de situatie
rond de dag- en nachtopvang in de Remisestraat

In opdracht van

Gemeente Arnhem

Omslagontwerp

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Met medewerking van

Karin Tijhof (Bureau Beke)

Antoon Smulders (Bureau Beke)

Hans Lubbers (Politie Gelderland-Midden)

ISBN/EAN

978-90-75116-69-4

Kuppens, J. en Ferwerda, H.

Opvang in retrospectief. Een standvanzakennotitie over het beheer en de situatie rond de dag- en nachtopvang in de Remisestraat.

© Bureau Beke (Arnhem), 2011

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteurs.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print or other means without written permission from the authors.

Inhoudsopgave

1	Maatschappelijke opvang in beweging	1
1.1	Uitgevoerde onderzoeksactiviteiten	2
1.2	Leeswijzer	4
2	Overlastmeldingen in en rond de Remisestraat	5
2.1	Overlast in GMS	5
2.1.1	Ontwikkeling in overlastmeldingen in GMS	6
2.1.2	Locatie van overlastmeldingen in GMS	8
2.1.3	Inzoomen op overlast van de doelgroep	9
3	Overlastmeldingen in interviews en enquêtes	11
4	Een blik op de beheersmaatregelen	17
5	Samenvatting en slotbeschouwing	21
	Literatuurlijst	25
	Bijlage 1: Geïnterviewden /geënquêteerden	27
	Bijlage 2: Korte enquêtes leden OR gemeente Arnhem en buurtbewoners	29
	Bijlage 3: Overlast naar hoofd- en subitems	31
	Bijlage 4: Straten per wijk	33
	Bijlage 5: Locatie meldingssoorten	35

1 Maatschappelijke opvang in beweging

De afgelopen jaren is er veel gebeurd en bereikt als het gaat om de maatschappelijke opvang van kwetsbare burgers in Arnhem. Twee vragen staan telkens centraal bij de opvang van kwetsbare burgers. Hoe kan optimale zorg geboden worden met een perspectief op doorstroming en uitstroom én op welke wijze kan de overlast voor de omgeving beheersbaar gehouden worden?

De gemeente Arnhem heeft redelijk veel ervaring met de opvang van kwetsbare doelgroepen die variëren in de mate van ernst van hun problematiek (van dakloos tot ernstig verslaafd en allerhande combinaties en gradaties). De meest complexe doelgroep werd in het verleden opgevangen in 'De Boei', de drijvende 24-uursopvang voor verslaafden. In mei 2010 is deze voorziening overgegaan in de 24-uursopvang voor harddrugsverslaafden en daklozen aan de Remisestraat.

Om overlast voor de omgeving door bewoners van maatschappelijke opvangvoorzieningen op een aanvaardbaar niveau te houden, maakt Arnhem bij complexe voorzieningen gebruik van beheersplannen. Het beheersplan voor de Remisestraat ligt in het verlengde van twee beheersplannen die al voor De Boei geschreven zijn (Beke & Kuppens, 2009a en 2009b). Aan Bureau Beke is door de gemeente Arnhem de opdracht verleend om het beheersplan voor de Remisestraat te evalueren. Onderhavige notitie is daarvan het resultaat.

Over de periode mei tot en met oktober 2010 is door de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Arnhem al een tussenevaluatie uitgevoerd (Van Pruissen, 2011). Daarin worden de volgende dertien beheersmaatregelen uit het beheersplan (Beke & Kuppens, 2009b) besproken:

1. Deltaplan Opvangvoorzieningen (regiobreed): beleidsnotitie waarin spreiding van de voorzieningen geregeld is;
2. Combineren meerdere functies: opvang, dagbesteding en hulppost (methadonverstrekking) bij voorkeur in een voorziening;
3. Gesloten opvang en behandelmogelijkheden: zo mogelijk gedwongen opname voor ernstig psychisch gestoorden (waaronder zorgmijders);
4. Huisregels 24-uursopvang: in- en uitloop beperken, locatie- en looprouteverbod;
5. Dagbestedingsprojecten: breed aanbod garanderen en deelname afdwingen;
6. Continuëren aanpak audiovisuele overlast: in het persoonlijk begeleidingsplan aandacht voor (medische) verzorging en hygiëne;
7. Toezicht en Handhaving: samenwerking en afstemming tussen de handhavingpartners, financiering van surveillanten en toezicht op hotspots en hottimes;
8. Uitvoeren en bijstellen infrastructurele maatregelen rond de Remisestraat, het Cobercoterrein en de Van Verschuerwijk: cameratoezicht, hekken en verlichting;

9. APV's met speciale aandacht voor looproutes, alcohol- en druggebruik, straatprostitutie en verblijfsontzegging;
10. Persoonsgerichte Aanpak Notoire Overlastveroorzakers: verscherpt toezicht op een top 10;
11. Illegale prostitutie–Zorgzone opnieuw beoordeeld: eventueel ontmantelen van de Zorgzone, aanbieden alternatief traject en verstrekking van heroïne op medicinale gronden;
12. Bij leegstand nachtopvang: strikte handhaving op rondzwerven en sluitingstijdregime opvang.
13. Bijstellen capaciteitsnorm dagopvang met mogelijkheid tot overtekenen.

De algemene conclusie uit de tussenevaluatie is dat de eerste maatregelen in werking zijn getreden danwel zijn opgestart en dat er geen aanleiding is het beheersplan te herzien. Ook wordt geconstateerd dat de overlast meevalt en de looproutes nauwelijks een probleem vormen.

Wel worden enkele aandachtspunten benoemd. Deze hebben vooral betrekking op specifieke overlastlocaties (hoek Remisestraat-Westervoortsedijk en het Cobercoterrein) en de terugloop in aantallen cliënten in de 24-uursopvang. Geopperd wordt dat deze 'elders in de stad zijn gaan wonen en uit beeld van de zorg zijn geraakt'.

Op verzoek van de Dienst voor Maatschappelijke Ontwikkeling van de gemeente Arnhem wordt in deze notitie uitgebreid teruggekeken op het beheersplan rond de Remisestraat. Het doel hiervan is om inzicht te verschaffen in de noodzaak en de reikwijdte van de beheersmaatregelen. De centrale vraag daarbij is of de beheersmaatregelen voldoen bij het tegengaan van overlast en of er inhoudelijke aanpassing danwel een getalsmatige bijstelling van de beheersmaatregelen noodzakelijk is. Deze vraag valt uiteen in de volgende deelvragen:

- Heeft het beheersplan voldaan aan de verwachtingen en is de overlast zowel op basis van kwantitatieve als kwalitatieve bronnen beheersbaar gebleken?
- Hoe kijkt een aantal actoren achteraf aan tegen de inhoud van het beheersplan: bestaat het plan uit de juiste onderdelen, kan het minder of missen er juist zaken?

1.1 Uitgevoerde onderzoeksactiviteiten

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden, is een aantal onderzoeksactiviteiten uitgevoerd die hieronder aan de orde komen.

Interviews met personen en groepen uit de directe omgeving

Er zijn interviews gehouden met bewoners, bedrijven en organisaties in de omgeving van de Remisestraat. Daarin lag de nadruk met name op de voorziening, de beheersmaatregelen (in zoverre deze bekend zijn), de mate van overlast waarmee men geconfronteerd is en de wijze waarop Iriszorg en politie daarmee zijn omgegaan.

De bewoners die lid zijn van het Buurtoverleg Nieuwe Stijl zijn benaderd voor een groepsinterview. Vanwege de lage opkomst is daarnaast gekozen voor een aanvullen-

de vragenlijst via de mailadressen van de bewoners. De mening van contactpersonen bij de bedrijven en organisaties is via korte vraaggesprekken geïnventariseerd. Het gaat daarbij om bedrijven en organisaties die in de directe omgeving van de Remisestraat gehuisvest zijn.¹

Interviews met professionele stakeholders

Met vertegenwoordigers van Iriszorg, de gemeente, de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden en de politie zijn interviews gehouden waarin met name de inhoud van het beheersplan, op het niveau van maatregelen, centraal heeft staan.

Meelopen met de politie

Met een surveillant zijn de Remisestraat en de gebieden daaromheen bezocht. Dit om een beeld te krijgen van mogelijke overlastlocaties.

Korte enquête leden Ondernemingsraad (OR) gemeente Arnhem

Via de OR-nieuwsbrief van de gemeente Arnhem is aan de leden (ambtenaren van de gemeente) naar hun mening over de overlast gevraagd. Op de uitvraag in de nieuwsbrief (zie bijlage 2) hebben 26 personen gereageerd.

Cijfermatige analyse van de overlast

Voor vijf wijken rond de Remisestraat is in beeld gebracht welke aan de opvang gerelateerde overlastmeldingen zijn geregistreerd. Naast het feit dat de periode voor de komst van de 24-uursopvang vergeleken is met de periode nadat de 24-uursopvang is gestart, is ook gekeken naar de cijfermatige ontwikkeling van de overlast op seizoensbasis.²

Analyse notulen Buurtoverleg Nieuwe Stijl

In de periode van 4 februari 2010 tot en met 16 juni 2011 zijn zeven zogenaamde Buurtoverleggen Nieuwe Stijl gehouden. Hierin zitten onder leiding van een onafhankelijk voorzitter buurtbewoners en vertegenwoordigers van het Wijkplatform, de politie, IrisZorg, de gemeente Arnhem en het beveiligingsbedrijf van de 24-uursopvang. In het overleg komen zaken als overlast in de wijken en beheersmaatregelen aan bod en wordt gepoogd een oplossing te vinden voor eventuele knelpunten die zich voordoen. De notulen van deze zeven overleggen geven een beeld van de ontwikkeling rond de opvang en de beheersmaatregelen en zijn derhalve ook meegenomen in het onderzoek.

1. Zie voor een overzicht van geïnterviewden en geënquêteerden bijlage 1.

2. Meer details over deze analyse staan in hoofdstuk 2.

1.2 Leeswijzer

In *hoofdstuk 2* bespreken we de overlastsituatie zoals deze zich voor en na de start van de 24-uursopvang in de Remisestraat voordoet. Dit hoofdstuk is gebaseerd op een registratie-analyse van hulpdienstgegevens. In *hoofdstuk 3* volgt een weergave van de overlastervaringen die zijn opgetekend in interviews, twee korte enquêtes en ander onderzoeksmateriaal. In *hoofdstuk 4* komen de beheersmaatregelen aan bod, op basis van de interviews die gehouden zijn. De notitie sluit in *hoofdstuk 5* af met een samenvatting van de onderzoekbevindingen en een blik op de overlastsituatie en de beheersmaatregelen.

2 Overlastmeldingen in en rond de Remisestraat

In dit hoofdstuk geven we een beeld van de huidige overlastsituatie in en rond de Remisestraat. De overlastmeldingen die hiervoor gebruikt worden, komen uit het Geïntegreerd Meldkamer Systeem (GMS). Daarin worden alle meldingen van de hulpdiensten (politie, brandweer en ambulancedienst) geregistreerd. Gezien het geringe aantal overlastmeldingen in de registratie van het algemene overlastnummer (026-351 0500) zijn deze cijfers in dit onderzoek niet meegenomen.

2.1 Overlast in GMS

Voordat we overgaan op de GMS-analyse is het van belang een aantal kanttekeningen te plaatsen. Voor de analyse van overlastmeldingen is het van belang te beseffen dat meerdere burgers of andere betrokkenen een melding van eenzelfde incident kunnen aanleveren. Het aantal meldingen waarover we vanuit GMS rapporteren, zegt dus iets over de overlastervaring van burgers, niets over het aantal voorgevallen incidenten. Een voorbeeld: drie bewoners kunnen onafhankelijk van elkaar bij de politie een melding doen van een en dezelfde schreeuwende dakloze in hun straat.

Verder was de oorspronkelijke gedachte in dit onderzoek om een nul- en een eenmeting in overlastregistraties uit te voeren. Dit betekent concreet dat de analyse uiteen zou vallen in twee jaarperiodes: een jaar voor de opening (mei 2009-april 2010) en een jaar erna (mei 2010-april 2012). De aangeleverde registraties in GMS beginnen echter pas vanaf oktober 2009, waardoor een zuivere nul- en eenmeting niet mogelijk is omdat de periode voor de start te kort is. We passen daarom de analyse aan de ingeperkte mogelijkheden die de data bieden aan.

Ten slotte ligt in het onderzoek de focus op soorten meldingen die deels toe te wijzen zijn aan de doelgroep van de Remisestraat. Verkeersgerelateerde overlastmeldingen bijvoorbeeld blijven daarmee achterwege. De meldingen zijn opgedeeld in 'geweld', 'auto-inbraken', 'middelengebruik' en 'overlast van de doelgroep'. De laatste categorie heeft de grootste link met de Remisestraatpopulatie. Met nadruk willen we stellen dat voor geen van de meldingssoorten alleen bewoners van de Remisestraat verantwoordelijk zijn.³ Het gaat veeleer om een beeld van de ontwikkeling in en de locatie van overlast in de wijken.

3. Zie voor een overzicht van de items achter de vierdeling bijlage 3.

Opdeling in wijken

In de overlastanalyse maken we onderscheid tussen vijf wijken. De volgende wijken worden in de overlastanalyse meegenomen:⁴

- Industrierrein John Frostbrug, met daarin de Remisestraat;
- Van Verschuerbuurt;
- Statenkwartier;
- Arnhemse Broek;
- Industrierrein.

Visueel zijn de vijf onderzoekswijken weergegeven in figuur 2.1.

Figuur 2.1: Plattegrond vijf onderzoekswijken

2.1.1 Ontwikkeling in overlastmeldingen in GMS

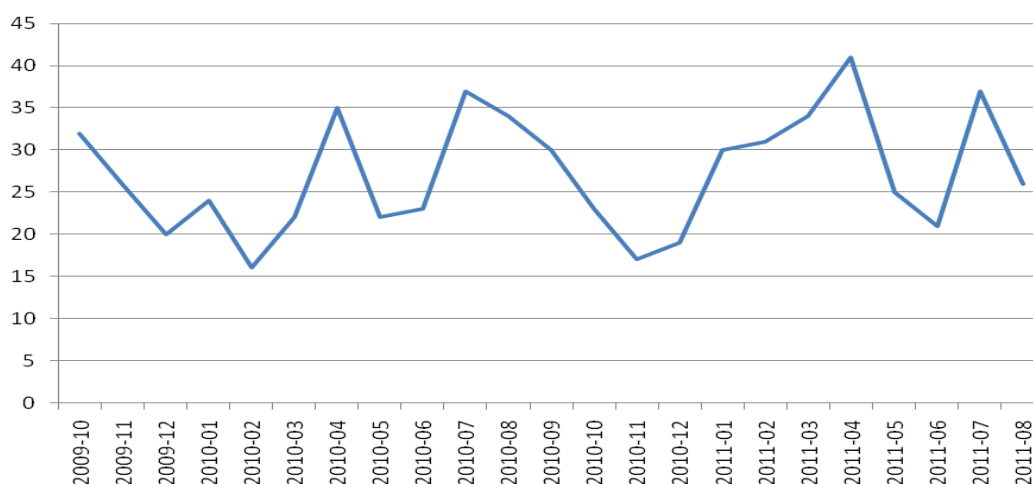
De periode van meldingen strekt van 1 oktober 2009 tot en met 24 augustus 2011.⁵ In totaal zijn 4.415 meldingen aangeleverd. Deze meldingen zijn gereduceerd tot 625 meldingen, aangezien we alleen de burgermeldingen die voor de politie bestemd zijn en daarbinnen de mogelijk op de doelgroep te betrekken meldingen hebben geselecteerd.

4. Zie voor een overzicht van de straten per wijk bijlage 4.

5. Van de laatste onderzoeksmaand hebben we dus niet alle gegevens kunnen meenemen. Toch hebben we besloten deze in de analyse te betrekken, voor het meest recente beeld.

Vervolgens is in een eerste analyse gekeken naar het kwantitatieve verloop van het meldingspatroon. Dit levert op maandniveau de volgende figuur op:

Figuur 2.2: Meldingspatroon op maandniveau (in aantallen)

Wat opvalt, is dat het meldingenpatroon grillig is en voor zowel 2010 als 2011 pieken in april en juli vertoont. Een eenduidige lijn in meldingen is niet te herkennen.

Eerder is al aangegeven dat de periode van de aangeleverde data niet breed genoeg is om een zuivere nul- en eenmeting op jaarniveau uit te voeren. Om hiervan toch een indicatie te geven, hebben we de aangeleverde meldingen opgedeeld in drie periodes:

- Periode 1: aantal dagen waarover meldingen beschikbaar zijn in de periode voor de start van de 24-uursopvang (10 mei 2010). Dit zijn 212 dagen;
- Periode 2: de eerste 212 dagen na de start van de 24-uursopvang;
- Periode 3: alle dagen na periode 2. Dit zijn 258 dagen.

De analyse van aantallen meldingen wijst uit dat er een licht stijgende lijn in meldingen is waar te nemen: van 177 in de eerste periode naar 190 in de tweede en 256 in de derde.⁶ Als de langere derde periode wordt omgerekend naar 212 dagen, resteren daarin nog 210 meldingen. Er is, kortom, sprake van een lichte stijging in meldingen.

Dezelfde analyse hebben we uitgevoerd voor de vier eerdergenoemde soorten meldingen.⁷ Zie hiervoor tabel 2.1.

6. Van twee van de 625 meldingen is geen informatie bekend.

7. Ook de derde periode is herberekend naar 212 dagen. Er is bewust gekozen om de laatste periode niet in dagen te bekorten omdat er dan registraties uit juli en augustus 2011 uitvallen. In plaats daarvan is het aantal meldingen in de derde periode van 258 dagen omgerekend naar 212 dagen (factor 0,8217).

Tabel 2.1: Meldingpatroon naar periodes (in aantallen)

	Periode 1	Periode 2	Periode 3
Overlast doelgroep	22	25	31
Middelengebruik	9	22	15
Geweld	126	116	125
Autoinbraken	20	27	39

De meldingensoorten laten gezamenlijk geen eenduidige trend zien. De meldingen 'overlast doelgroep' nemen licht toe, evenals autoinbraken.

2.1.2 Locatie van overlastmeldingen in GMS

Aan een deel van de meldingen is een adresregistratie gekoppeld. Deels is deze registratie voorzien van een postcode, waardoor de locatie van de melding visueel is weer te geven op een kaart. Dit is voor de vier meldingsoorten uitgevoerd. In deze subparagraaf geven we alleen de kaart voor de meldingen van 'overlast doelgroep' weer.⁸

Figuur 2.3: Overlast doelgroep (in voorkomen en aantallen)⁹

8. De overige drie meldingsoorten staan in bijlage 5.

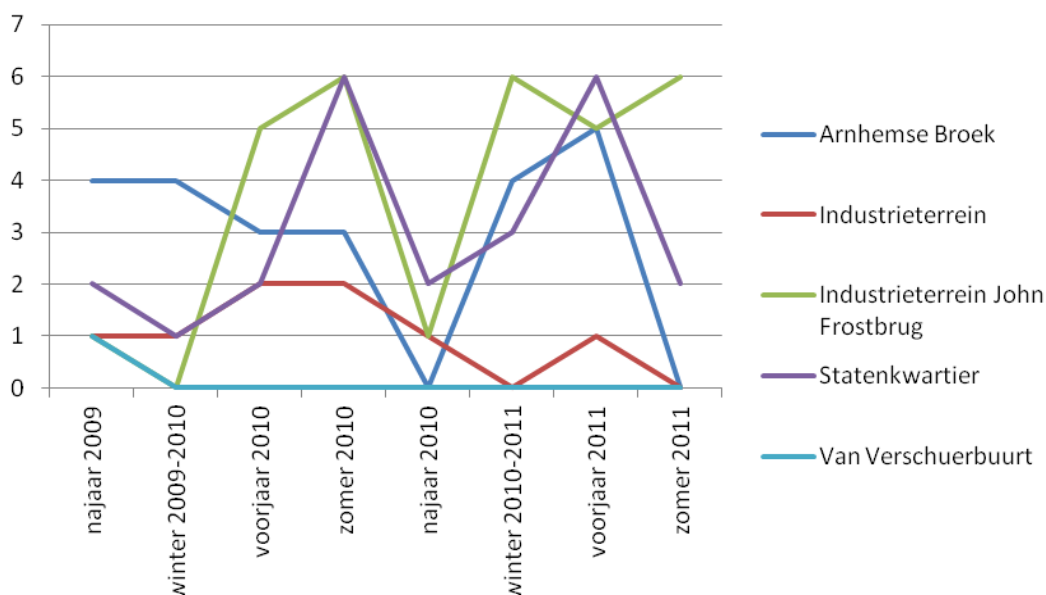
9. Vanwege de leesbaarheid is het oostelijke deel van wijk Industrieterrein weggelaten.

Uit de figuur is te herleiden dat meldingen van overlast van de doelgroep verspreid over de wijken voorkomen, met een concentratie in de Remisestraat.

2.1.3 Inzoomen op overlast van de doelgroep

Omdat de meldingen 'overlast van de doelgroep' de meest specifieke meldingssoort is die aan maatschappelijke opvang gerelateerd kan worden, hebben we hiervoor nog een laatste verdiepende analyse uitgevoerd. Het gaat dan in eerste instantie om een koppeling van de vijf wijken aan de seizoenen binnen de onderzoeksperiode. Deze analyse levert voor de meldingen met een bekende locatie het volgende resultaat op:

Tabel 2.2: Meldingpatroon 'overlast van de doelgroep' naar wijk en seizoen (in aantallen)

De aantallen overlastmeldingen zijn betrekkelijk laag geweest voor de wijken, voor het Industrieterrein John Frostbrug en de Van Verschuerbuurt nagenoeg nihil. Voor de overige drie wijken fluctueert de overlast en blijven de aantallen overlastmeldingen op hetzelfde niveau. Uit de figuur is in ieder geval niet direct een verband tussen de overlastontwikkeling en de vestiging van de 24-uursopvang in de Remisestraat te herleiden.

3 Overlastmeldingen in interviews en enquêtes

Om een breder beeld van de overlast te krijgen, is naast de overlastmeldingen in GMS een viertal kwalitatieve onderzoekshandelingen ingezet. Zo zijn voor dit onderzoek diverse personen geïnterviewd. Het gaat dan voornamelijk om professioneel betrokkenen bij het beheer rond de Remisestraat en vertegenwoordigers van bedrijven en instanties die rond de Remisestraat gehuisvest zijn. Zie voor een overzicht van de geïnterviewden bijlage 1.

Verder is aan de bewoners van het Buurtoverleg Nieuwe Stijl (BONS) een korte vragenlijst gestuurd, met daarin enkele vragen over de situatie rond de Remisestraat en de beheersmaatregelen. Ook heeft de Ondernemingsraad van de gemeente Arnhem zich bereid getoond een korte uitvraag over de overlast in de Remisestraat onder de werknemers uit te zetten. Zie voor een overzicht van de vragen en de OR-uitvraag bijlage 2.

Ten slotte heeft het BONS zeven keer een vergadering belegd. Omdat de notulen hiervan openbaar zijn, zijn deze documenten ook meegenomen. Dit om de overlast in historisch perspectief te beschouwen.

Professioneel betrokkenen over overlast rond de Remisestraat

Zowel vanuit de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, IrisZorg als de politie wordt opgemerkt dat de overlast in de Remisestraat meevalt. Er zijn wel cliënten die schreeuwen of ergens in een hoek drugs gebruiken, maar in de regel blijft het hierbij. Buiten de verwijzing naar de beheersmaatregelen liggen de verklaringen voor de betrekkelijke rust op het terrein van onderbezetting, omdat cliënten elders (in woonwijken of al dan niet illegale (slaap)gelegenheden verblijven. Ook de dood van prostituee Ida heeft volgens enkele betrokkenen invloed gehad op de situatie rond de Remisestraat.

Een aandachtspunt is de conflicterende tegenstelling in het omgaan met de groep van ongeveer vijftien geschorsten door IrisZorg en de politie. De 24-uursopvang aan de Remisestraat is volgens IrisZorg een opvangvoorziening, geen hulpverleningsinstelling. Sinds de start van de opvang aan de Remisestraat zijn de regels, en daarmee de schorsingseisen, aangescherpt, zeker in vergelijking met de regels op De Boei. Het huidige uitgangspunt is dat de regels rust en duidelijkheid moeten geven. Dat betekent in de praktijk dat cliënten eerder uit de 24-uursopvang gezet worden. IrisZorg heeft alleen geen extra vangnet als het gaat om opvang voor deze deze subgroep, dus deze geschorsten komen op straat te staan.

Wanneer de geschorsten op straat worden gezet, zijn ze voor de politie een bron van overlast waartegen de politie volgens eigen zeggen te weinig instrumenten kan inzetten. De geschorsten geven overlast, bijvoorbeeld rond supermarkten en andere winkels in de stad. Ze incasseren boete op boete, vooral door verbalen op grond van

een Algemene Plaatselijke Verordening (APV, bijvoorbeeld alcohol- en drugsverboden en het samenscholingsverbod). Omdat de boetes hiervoor pas na anderhalf jaar opgelegd worden, blijft een direct sanctionerend effect achterwege. Het verbaliseren op basis van een APV-verbaal zou volgens de politie 'gestapeld' moeten worden, wat erop neerkomt dat bijvoorbeeld iedere tien APV-overtredingen tot een strafrechtelijke vervolging leiden. Of er zou volgens de politie een dossier van geschorsten aangelegd moeten worden in het kader van de Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast.

Rond de Remisestraat was er bij aanvang van de 24-uursopvang nog onduidelijkheid over de looproutes, hetgeen overlast veroorzaakte, maar dit kon grotendeels op het conto van de onbekendheid met de nieuwe maatregel geschreven worden. Nu lijken de looproutes geen punt van overlast meer te vormen.

Andere door de professionals veelgenoemde overlast is voornamelijk het tippelen en de daarmee gepaard gaande overlast van klanten. De geïnterviewden sluiten ook niet uit dat vrouwelijke werknemers van de omliggende bedrijven regelmatig door klanten worden aangesproken. Het gebied rond de Westervoortsedijk/Badhuisstraat/Rietgrachtstraat is en blijft voor de verslaafde prostituees bij uitstek de plek om klanten op te pikken. De vrouwen zitten liever dicht bij de Remisestraat dan bij de Zorgzone, omdat ze na het afwerken zo snel mogelijk de gebruikersruimte in de Remisestraat willen bezoeken. Bovendien gaat de Zorgzone voor verslaafde prostituees te laat (acht uur 's avonds) open; zij moeten al eerder op de dag klanten binnenhalen om aan hun verslavingsbehoefte te voldoen. Mede daardoor is niet alleen de Zorgzone een afwerkplek, maar zijn bij de politie ook de volgende afwerkplekken in beeld:

- Aan de Nieuwe Havenweg, aan de voet van de Andrej Sacharovbrug;
- Het braakliggende terrein tussen de Van Oldenbarneveldtstraat/Broekstraat/Westervoortsedijk;
- Het terrein tussen het spooreplacement van TNT Post (zuidzijde/hoek Dr. C. Lelyweg);
- Aan de Schaapdijk, aan de voet van de Westervoortsebrug (noordzijde).

Ook alcohol- en drugsgebruik en het samenscholen op de rookbankjes tegenover de parkeergarage van het stadskantoor komt voor, waarbij vooral het laatste volgens de politie een aandachtspunt is.

Een positief punt is de audiovisuele overlast. In het begin is daar door diverse instanties veel aandacht aan besteed, waardoor de doelgroep er verzorgder uitziet. "Er zijn veel gebitjes verstrekt", merkt een geïnterviewde op.

Overigens kan overlast ook de andere kant op gericht zijn, namelijk op de cliënten van de 24-uursopvang. Er zijn vanuit de professioneel betrokkenen enkele signalen bij ons binnengekomen dat medewerkers van een bedrijf dat in het stadskantoor gehuisvest is een (verbaal) uitdagende houding richting cliënten aannemen. Dit getuigt van een

extra aandachtspunt, ook omdat het stadskantoor nog niet volledig bezet is en er mogelijk in de toekomst nog meer werknemers van diverse bedrijven gehuisvest worden.

Vertegenwoordigers van bedrijven over overlast rond de Remisestraat

In het algemeen zijn de vertegenwoordigers van de bedrijven tevreden over de gang van zaken rond de 24-uursopvang in de Remisestraat. Grofweg geldt dan wel dat de locatie van het bedrijf in het stadskantoor uitmaakt: de overlast daalt naarmate de verdieping van de bedrijfslocatie in het stadskantoor stijgt. Regelmatig horen we terug dat vrouwelijke werknemers, vooral diegenen die ook 's avonds doorwerken, een hoger gevoel van subjectieve onveiligheid hebben. Ook in de winter neemt dit gevoel van onveiligheid onder vooral vrouwen iets toe. Dit terwijl zich volgens de geïnterviewden geen persoonlijke incidenten met cliënten van de Remisestraat hebben voorgedaan.

Wat dat laatste betreft, geven enkele ondervraagden aan het prettig te hebben gevonden dat ze voor de start van de 24-uursopvang goed zijn geïnformeerd. Er wordt onderkend dat niet iedereen de informatie tot zich zal nemen, maar de mensen die de informatie tot zich hebben genomen, hebben daardoor volgens eigen zeggen een hogere overlastacceptatie gekregen. Vanuit een andere respondent wordt juist opgemerkt dat een opvang ook niet te veel aandacht moet krijgen; zoiets verhoogt alleen maar de aandacht voor en daarmee de focus op overlast.

De overlastervaringen van bedrijven hebben ook te maken met de kans om in aanraking te komen met de doelgroep. Deze kans neemt bijvoorbeeld toe door de ingang/uitgang die genomen wordt, welke fietsenstalling gebruikt wordt, maar ook door zoiets als de rookbehoefte van de medewerkers en de keuze van de rookplek. Sommige medewerkers staan te roken bij de ingang van het stadskantoor aan de Remisestraat, anderen in de rookabri en weer anderen bij de rookbankjes. Het is dan niet uitgesloten dat een cliënt van IrisZorg langsloopt. Het beeld is niet eensluidend, maar een deel van de geïnterviewden geeft aan dat de cliënten van IrisZorg veelal pas na de werktijden van de werknemers op de bankjes plaatsnemen.

Sommige ondervraagden benoemen enkele specifieke overlastlocaties. Met name het braakliggend stuk grond bij het transformatorhuisje op de hoek van de Westervoortse-dijk en de Remisestraat en het Cobercoterrein worden genoemd. Verder noemen twee personen nog de invalideningang van het stadskantoor in de Vlijtstraat, die tegenover de ingang van de GGD ligt.

Mening van geënquêteerden over overlast rond de Remisestraat

Op de uitvraag van de OR van de gemeente Arnhem hebben 26 personen gereageerd. Van de 26 reageerders staan zeventien personen positief en vier personen negatief tegenover de overlastsituatie in de Remisestraat. De resterende vijf personen zien zowel positieve als negatieve aspecten rond de opvang. Vaak valt het volgens mensen

erg mee en hebben ze zelf nog nooit iets vervelends meegemaakt, anderen zien geen enkel probleem en vinden het juist goed dat de opvang er zit. De negatieve reacties hebben voornamelijk betrekking op geluidsoverlast in de Remisestraat (geschreeuw, maar ook telefoon-/intercomgeluid vanuit het gebouw zelf), rondhangen/gebruiken van de cliënten, glas op straat en in een enkele keer lastig gevallen worden. Een deel van de negatieve reacties op straat is ook te verklaren door persoonlijke onveiligheidsgevoelens; mensen die zich, vooral in de avond, niet veilig op straat voelen.

Door twee BONS-bewoners en een vertegenwoordiger van het Bewonersplatform Binnenstad Arnhem is een reactie op onze uitvraag gestuurd. Het is niet duidelijk of het beeld dat we schetsen een representatieve weergave van de mening van buurtbewoners is. In essentie verschillen de meningen of de overlast gestegen of gedaald is niet; bewoners zijn betrekkelijk eensluidend over de inperking van de overlast in de Remisestraat, maar er lijkt sprake van een continuering van de overlast daarbuiten. Vooral het rondlopen en hangen worden genoemd. Looproutes zijn de Westervoortsedijk, Rietgrachtstraat, Broekstraat, Badhuisstraat, Nieuwe Kade, maar ook het Airborneplein richting het Paleis van Justitie. Verder worden de Lauwersgracht en de trappen achter Musis Sacrum als hangplekken aangeduid.

Overlastontwikkeling vanuit de BONS-notulen

De notulen wijzen op een daling van de overlast rond de Remisestraat. In de notulen van 16 juni 2011 staat ook vermeld dat er door het Bewonersplatform Binnenstad Arnhem minder overlast ervaren wordt. Voor de overlastreductie wordt een aantal redenen aangedragen. Zo is er vooral in de opstartfase sprake van onderbezetting in de 24-uursopvang omdat mensen hun intrek in woonhuizen nemen en heeft de moord op Ida een dempend effect op de overlast, zeker vanuit tippelperspectief, gehad.

Voor de buurtbewoners blijkt het BONS een podium om in aanwezigheid van enkele beheersmatige partners overlast in de eigen omgeving aan te dragen, naast het algemene overlastnummer dat beheerd wordt door IrisZorg (026-351 0500). Buurtbewoners dragen tijdens de bijeenkomsten namelijk regelmatig overlastsituaties aan. Dit doen ze ook omdat er deels sprake is van 'meldingmoeheid' voor wat betreft het telefonisch melden van overlast.

Kortom: overlast in perspectief

De overlast in de Remisestraat lijkt mee te vallen. Veel en zware incidenten hebben zich niet voorgedaan; het blijft voornamelijk bij schreeuwen, oneigenlijk gebruik van de bankjes, gebruik van drugs en alcohol. De ongeveer tien tot vijftien zorgmijders, in eerdere beheersplannen al benoemd als subgroep waarop extra inzet gepleegd moet worden, blijven een punt van aandacht, ook buiten de (directe omgeving van de) Remisestraat.

Verder blijft tippelprostitutie van verslaafde cliënten een aandachtspunt, ook omdat dit fenomeen soms opdringerige klanten oplevert. Omwonenden en vooral vrouwelijke kantoormedewerkers ervaren soms subjectieve onveiligheidsgevoelens.

Het is de vraag in hoeverre de overlast nog verder ingedamd kan worden door beheersmaatregelen; er zal altijd enige mate van overlast blijven bestaan, al was het maar het overlastgevoel van sommige kantoormedewerkers. Inherent aan het uitgangspunt van opvang in de Remisestraat is ook dat de cliënten zichzelf juist in die buurt niet als 'opgejaagd wild' door de handhavingpartners zien. Met andere woorden: de primaire doelstelling moet zijn om cliënten zoveel mogelijk binnen de opvang te houden, niet ze te sanctioneren door schorsen en het opleggen van niet-effectieve APV-verbalen. Het negatieve gevolg van een dergelijke klopjacht kan dan namelijk zijn dat de doelgroep juist buiten bereik van de opvang blijft en elders zijn heil zoekt.

We gaan in het volgende hoofdstuk dieper op de bestaande beheersmaatregelen in.

4 Een blik op de beheersmaatregelen

In dit hoofdstuk staan de dertien beheersmaatregelen die Beke en Kuppens (2009b) voor de situatie rond de Remisestraat hebben voorgesteld centraal. Hiervoor zijn twee bronnen gebruikt: de geïnterviewden die kennis hebben van en zicht hebben op (een deel van) de beheersmaatregelen en de reeds uitgevoerde tussenevaluatie (Van Pruisen, 2011).

We doen dit via een tabel waarin de stand van zaken en de aandachtspunten overzichtelijk gerangschikt staan.

Tabel 4.1: Stand van zaken en aandachtspunten per beheersmaatregel

Beheersmaatregel	Stand van zaken	Aandachtspunten
1. Deltaplan Opvangvoorzieningen (regiobreed)	Op dit moment wordt het Masterplan 'Minder Opvang, Beter Leven' uitgevoerd	Bureau Beke stelt najaar 2011 een Stappenplan Uitvoering Maatschappelijke Voorzieningen in Arnhem
2. Combineren meerdere functies: opvang, dagbesteding en Hulppost (methadonverstrekking) bij voorkeur in een voorziening	Dagbesteding bij Hulp- post, de volledige combinatie is nog niet uitgevoerd	Gemeente en IrisZorg zijn geen voorstander van de combinatie. Dit kan echter extra loopbewegingen en overlast tegen gaan
3. Gesloten opvang en behandelmogelijkheden: zo mogelijk gedwongen opname voor ernstig psychisch gestoorden (waaronder zorgmijders)	Nog niet uitgevoerd, groep is diffuus, persoonsgerichte aanpak en dossieropbouw blijft lastig	Politie krijgt moeilijk vat op deze groep, het ontbreekt hen aan (strafrechtelijke) handhaving-instrumenten
4. Huisregels 24-uursopvang: in- en uitloop beperken, locatie- en looprouteverbod	Uitgevoerd, op locatie- en looprouteverbod wordt gehandhaafd	Huisregels worden door meerdere betrokkenen als te streng ervaren. Primaire doelstelling van IrisZorg moet 'zoveel mogelijk opvang bieden en mensen binnen houden' zijn
5. Dagbestedingsprojecten: breed aanbod garanderen en deelname afdwingen	Te weinig uitgevoerd	- Aanbod is niet breed en bovendien afnemend - Animo onder cliënten is laag - Er is geen 'beloningssysteem' ('bijvoorbeeld: als je werkt, krijg je een privékamer')

Beheersmaatregel	Stand van zaken	Aandachtspunten
6. Continueren aanpak audiovisuele overlast: in het persoonlijk begeleidingsplan aandacht voor (medische) verzorging en hygiëne	Uitgevoerd	Aandacht hiervoor moet blijven bestaan, kans op verwaarlozing van cliënten blijft aanwezig
7. Toezicht en Handhaving: samenwerking en afstemming tussen de handhavingspartners, financiering van surveillanten en toezicht op hotspots en hottimes	Uitgevoerd	- Surveillanten en buitendienst bewaking zijn essentieel in handhaving - Een zogenaamd zesstappenplan, om samenwerking met de partners te optimaliseren, moet nog worden uitgevoerd - De inzet van veldwerkers van IrisZorg wordt gemist, zowel in de Remisestraat als daarbuiten
8. Uitvoeren en bijstellen infrastructurale maatregelen rond de Remisestraat, het Cobercoterein en de Van Verschuerwijk: cameratoezicht, hekken en verlichting	Uitgevoerd, in het algemeen is men betrekkelijk tevreden over cameratoezicht en verlichting	- Camera's dekken niet de gehele Remisestraat, zijn niet met de hand bedienbaar en schieten te snel naar een andere locatie - Zicht van camera bij de rookbankjes in de richting van de opvangingang wordt deels weggenomen door een boom - Mening over kracht van verlichting verschilt, maar lijkt acceptabel - verlichting in de Van Verschuerwijk is nog een aandachtspunt - De hoek Remisestraat-Westervoortsedijk ligt nog steeds braak
9. APV's met speciale aandacht voor looproutes, alcohol- en drugsgebruik, straatprostitutie en verblijfsontzegging	APV's zijn opgesteld en worden uitgevoerd	APV's worden beschouwd als zwak handhavinginstrument bij de inzet tegen geschorsten
10. Persoonsgerichte Aanpak Notoire Overlastveroorzakers: extra toezicht op een top 10	Extra toezicht wordt uitgevoerd door middel van casusoverleg Veelplegers	Handhavinginstrumentarium schiet tekort
11. Illegale prostitutie – Zorgzone opnieuw beoordeeld: eventueel ontmantelen van de Zorgzone, aanbieden alternatief traject en verstrekking van heroïne op medicinale gronden	Programma Next Step wordt aan prostituees aangeboden De gemeente Arnhem is bezig om een notitie op te stellen over de toekomst van de Zorgzone	- De vraag is of Next Step een succes kan worden omdat verslaving en daarmee prostitutiewerk regelmatig in stand blijft - Sluiting van Zorgzone gepaard laten gaan met stevig flankerend beleid vanwege de kans op prostitutie elders - Prostitutie en klanten rond de Badhuisstraat/Westervoortsedijk blijven aanwezig

Beheersmaatregel	Stand van zaken	Aandachtspunten
12. Bij leegstand nachtopvang: strikte handhaving op rondzwerfen en sluitingstijdregime opvang.	Sluitingstijdregime wordt gehandhaafd	- Schorsingsbeleid zit strikte handhaving in de weg - Een deel van de doelgroep is elders gehuisvest, al dan niet illegaal in huurwoningen of opvanghuizen
13. Bijstellen capaciteitsnorm dagopvang met mogelijkheid tot overtekenen	Nog niet uitgevoerd	Capaciteit is nog ruim voldoende

De dertien voorgestelde maatregelen zijn te beschouwen als regels op het microniveau van de Remisestraat en directe omgeving. Daarnaast hebben zich in Arnhem als geheel, dus op mesoniveau, ontwikkelingen voorgedaan die, naast de beheersmaatregelen, invloed op de overlast in het directe opvanggebied hebben gehad. Eerder is al de dood van prostituee Ida genoemd.¹⁰ Andere ontwikkelingen zijn:

- Het al eerder genoemde externe woningaanbod van de gemeente Arnhem waarop potentiële cliënten van de 24-uursopvang inschrijven;
- Het diffuse aanbod van cliënten: er zijn indicaties dat er ook wietverslaafden in de Remisestraat voorkomen. Deze groep raakt daardoor in een versneld neerwaartse spiraal.

Verder is door geïnterviewden aangegeven dat er ook andere bedreigingen voor de beheerssituatie rond de Remisestraat kunnen optreden. Het gaat dan om:

- Interne taakverschuiving van politiefunctionarissen (doelgroep- en wijkagent) is mogelijk. De mogelijkheid bestaat dat de doelgroep- en de wijkagent in de toekomst worden overgeplaatst. Kennis van de situatie rond de Remisestraat en de doelgroep gaat daarmee verloren;
- Mogelijke bezuinigingen bij IrisZorg, hetgeen leidt tot minder personeel in de 24-uursopvang.

10. Op macroniveau gaat het om regionale en landelijke ontwikkelingen, zoals de opvang van verslaafde daklozen in de eigen regio of centrumgemeente.

5 Samenvatting en slotbeschouwing

In deze notitie stond de vraag of de beheersmaatregelen voldoen bij het tegengaan van overlast en de noodzaak tot inhoudelijke aanpassing danwel een getalsmatige bijstelling van de beheersmaatregelen centraal. In de kern levert het onderzoek de volgende hoofdbevindingen op:

- Er is overlast rond de Remisestraat, maar deze is beheersbaar.
- De aan de doelgroep toe te wijzen overlast blijft niet alleen beperkt tot het gebied rond de Remisestraat, maar is een fenomeen dat zich over een breder gebied verspreidt. Dit is ook te verwachten in een stad als Arnhem en is daarmee niet volledig uit te bannen;
- Voor een groep van ongeveer vijftien geschorsten/zorgmijders is nog geen adequate oplossing gevonden als het gaat om het tegengaan van overlast.

Vervolgens kijken we naar de te beantwoorden deelvragen, waar we in het hiernavolgende dieper op ingaan.

Heeft het beheersplan voldaan aan haar verwachtingen en is de overlast zowel op basis van kwantitatieve als kwalitatieve bronnen beheersbaar gebleken?

De meeste respondenten geven aan dat de overlast rond de Remisestraat tot op heden beheersbaar is. De meeste interviews en informatie vanuit de enquêtes en de notulen van het Buurtoverleg Nieuwe Stijl wijzen uit dat de overlast sinds de start van de 24-uursopvang in de Remisestraat beperkt is gebleven tot vooral de lichtere incidenten zoals schreeuwen, oneigenlijk gebruik van bankjes en gebruik van drugs en alcohol. Er zijn mensen die zich onveilig voelen, maar dit gevoel is meestal niet gebaseerd op daadwerkelijk zelf ervaren incidenten.

Als het specifiek gaat om overlast van de doelgroep wijst het cijfermateriaal uit dat er in de Remisestraat meer meldingen voorkomen dan elders, maar gezien de overcapaciteit aan handhavinginstrumenten is dit ook logisch: er zijn meer 'ogen', inclusief cameralenzen, die overlast registreren. De kwantitatieve bronnen wijzen overigens niet direct op een stijgende danwel dalende trend in meldingen na het vestigen van de 24-uursopvang.

Volgens de voornamelijk professioneel betrokkenen, die het meeste zicht op de beheersmaatregelen hebben, werkt een aantal beheersmaatregelen naar tevredenheid. Het looprouteverbod, de aanpak van audiovisuele overlast, de infrastructurele maatregelen rond de Remisestraat en de inzet van bewaking op straat en surveillanten zijn daar goede voorbeelden van. Niet voor niets zijn dit ook de meest concrete, snelst realiseerbare maatregelen. Het lijkt van belang om daar ook in de toekomst financiële middelen voor vrij te maken.

Over andere maatregelen verschilt de mening van de betrokkenen. Vooral het schorsingsbeleid en de instrumenten die de politie tegen geschorsten kan inzetten, leiden tot een verschil in mening van de betrokkenen als het gaat om de effectiviteit van die maatregelen bij het tegengaan van overlast.

Hoe kijkt een aantal actoren achteraf aan tegen de inhoud van het beheersplan: bestaat het plan uit de juiste onderdelen, kan het minder of missen er juist zaken?

Van de dertien onderdelen in het beheersplan zijn er twee niet uitgevoerd. De eerste is beheersmaatregel nummer 3, gesloten opvang voor ernstig psychisch gestoorden. Deze maatregel lijkt geen kans te hebben omdat de groep psychisch gestoorden, waaronder ook geschorsten, deels uit beeld is geraakt. Maatregel 3, maar ook maatregel 10, de persoonsgerichte aanpak, lijken (nog) moeilijk realiseerbare opties. Via maatregel 10 kan weliswaar toegewerkt worden naar de zogenaamde Veelplegeraanpak, maar tot op heden blijft het hiaat van overlastgevende geschorsten bestaan. In dit verlengde lijkt een extra maatregel die zich specifiek richt op zorgmijders en geschorsten noodzakelijk. Deze extra beheersmaatregel kan mogelijk veel overlast voorkomen. Deze maatregel kan via de volgende sporen lopen:

- Uitwerken van de optie 'tien keer APV-overtreding is een strafrechtelijk traject'. Het Openbaar Ministerie zal hierin een voortrekkersrol moeten vervullen;
- Uitwerken van de Wet Maatregelen Bestrijding Voetbalvandalisme en Ernstige Overlast. Hier ligt een rol voor het Veiligheidshuis.
- Het creëren van een aparte woonvoorziening voor geschorsten, met een minder streng schorsingsbeleid en stimuli om te blijven wonen. Het gaat dan bijvoorbeeld om een hostel. Een voorbeeld is het 'promoveren' van een meerpersoons- naar een eenpersoonskamer. Dit is het moeilijkst realiseerbare spoor, waarbij politieke, opvangtechnische en financiële inzet en middelen nodig zijn.

De tweede niet-uitgevoerde maatregel (beheersmaatregel 13, het bijstellen van de capaciteitsnorm in de dagopvang) is nog niet actueel geweest vanwege voldoende capaciteit in de 24-uursopvang. In zoverre is deze maatregel, die ook meer te beschouwen is als een minimumvoorwaarde voor interne werkprocessen binnen IrisZorg, onder het mom van 'zoveel mogelijk cliënten binnen krijgen en houden', geen toetsbare beheersmaatregel. Deze maatregel zou dus geschrapt kunnen worden.

Dit aspect wijst wel op ontwikkelingen waarmee ten tijde van het opstellen van het beheersplan geen rekening is gehouden. Deze ontwikkelingen zijn niet direct terug te voeren op de aanwezigheid van de 24-uursopvang in de Remisestraat, maar hebben hierop wel invloed. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aanbodtekort van cliënten door huisvesting elders in Arnhem, maar ook de dood van prostituee Ida. Strikt genomen, is het niet uitgesloten dat deze gebeurtenissen een positieve invloed op de overlast rond

de Remisestraat hebben. De vraag is vervolgens wel wat de overlastmatige gevolgen zijn van het verspreiden van de doelgroep van de 24-uursopvang over Arnhem.

Daarnaast zijn er ook drie maatregelen die tot op heden deels zijn uitgevoerd. Het gaat dan ten eerste om het Deltaplan Opgangvoorzieningen, waaraan momenteel middels het Masterplan 'Minder Opgang, Beter Leven' gewerkt wordt. Een onderdeel van dat plan is het ontwerpen van een stappenplan om te komen tot beheersmaatregelen voor nieuwe opvangvoorzieningen.

De tweede deels uitgevoerde maatregel is het combineren van meerdere functies in één gebouw. Hier ligt nog steeds een mogelijkheid om overlast door heen en weer lopen tegen te gaan, als de methadonpost wordt samengevoegd met opvang en dagbesteding aan de Remisestraat. We laten hierbij gemakshalve buiten beschouwing of dat financieel en ruimtetechnisch mogelijk is.

De derde deel uitgevoerde maatregel betreft het aanbieden van dagbesteding. Door het nog intensiever en structureler aanbieden van dagbesteding mensen kunnen mensen van de straat gehouden worden, om op die wijze onnodige loop van cliënten te voorkomen.

We pleiten er in ieder geval voor om aanvullende inspanningen te blijven verrichten om deze maatregelen verder in te vullen.

Een laatste maatregel die nog enige toelichting verdient, is het opnieuw beoordelen van illegale prostitutie en de Zorgzone (beheersmaatregel 11) en alternatieve trajecten voor prostituees. Prostituees die ook cliënt van de Remisestraat zijn, blijven rond de Westervoortsedijk/Badhuisstraat klanten werven. Dit leidt regelmatig tot overlast. Deels wordt dit veroorzaakt door de openingstijden van de Zorgzone. Het sluiten van de Zorgzone zal er volgens enkele geïnterviewden niet toe leiden dat de verslaafde prostituees met het werk zullen stoppen. Nu al zijn diverse afwerkplekken buiten de Zorgzone bekend. Ook betwijfelen enkele professioneel betrokkenen dat de vrouwen allemaal zullen stoppen dankzij het project Next Step. Deze maatregel vereist dus herijking, waarbij het ontmantelen van de Zorgzone niet meer het primaire uitgangspunt hoeft te zijn.

Mocht de Zorgzone sluiten, dan lijkt het noodzakelijk om stevige flankerende maatregelen te treffen. De nadruk zal dan mogelijk moeten liggen op het tegengaan van prostitutie op bepaalde plekken in Arnhem. Dit geldt dan zowel voor het tippelen als voor het afwerken.

Omdat het uitgesloten is dat de beheersmaatregelen overlast totaal laten verdwijnen, wordt het steeds belangrijker om een duidelijke visie met betrekking tot overlast te ontwikkelen: als het de voorkeur heeft om de overlast te concentreren en controleren op één plek, moeten de handhavingpartners hun instrumenten beter op elkaar afstemmen. Het schorsingsbeleid van IrisZorg, de nog tekortschietende

handhavinginstrumenten waarover de politie kan beschikken bij de inzet tegen de geschorsten en de mogelijkheid voor cliënten om in te schrijven op woningen in Arnhem zijn in deze voorbeelden van een niet-congruente samenloop van maatregelen die beter op elkaar afgestemd moeten worden. De beheersmatige partners in Arnhem moeten zich realiseren dat een slechte afstemming kan leiden tot nieuwe overlastbronnen op nieuwe, mogelijk onverwachte plekken in Arnhem. Het naleven van een beheersplan voor de Remisestraat (microniveau) ontslaat partners niet van de verplichting om ook op het niveau van de gemeente Arnhem als geheel (mesoniveau) een gelijklopende visie te ontwikkelen.

Een punt dat in het verlengde hiervan ligt, is het gemis aan centrale regie op het beheer rond de Remisestraat. Er is tot op heden geen instantie, en daarbinnen een persoon, aangewezen die de verantwoordelijkheid voor de gehele gang van zaken draagt. Voor de toekomst zou dit een basisvoorwaarde moeten zijn om vorm en uitvoering te geven aan de beheersmaatregelen. Daarbij is het belangrijk dat het een persoon wordt die mandaat heeft bij alle beheerspartners.

Literatuurlijst

Beke, B. en Kuppens, J. *De Boei in een nieuwe Haven. Beheersplan 2009*. Arnhem: Bureau Beke, 2009a.

Beke, B. en Kuppens, J. *Remisestraat: 24-uursopvang. Beheersplan revisited 2009*. Arnhem: Bureau Beke, 2009b.

Pruissen, E. van. *Remisestraat: 24-uursopvang. Tussenevaluatie uitvoering beheersmaatregelen mei tot en met oktober 2010*. Arnhem: gemeente Arnhem, Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling, 2011.

Bijlage 1: Geïnterviewden/geënquêteerden

Naam	Instantie
Mevr. Diepstra	Politie Gelderland-Midden
Dhr. Storteboom	Connexxion
Dhr. Aalbers	Connexxion
Dhr. Weerden	Connexxion
Mevr. De Groot	Rijkswaterstaat Oost-Nederland
Dhr. Beekhoven	Wiegerinck Architecten
Mevr. Jansen	Ondernemingsraad gemeente Arnhem
Dhr. Kon	Ondernemingsraad gemeente Arnhem
Mevr. De Wilde	IrisZorg
Dhr. Koning	Politie Gelderland-Midden
Dhr. Ezendam	Politie Gelderland-Midden
Mevr. Walraven	Gemeente Arnhem
Dhr. Reukers	AM Wonen
Dhr. Schat	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Dhr. Schoormans	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Dhr. Van Leuteren	Wazzup Inc.
Mevr. Haase	Movares
Mevr. Renne	VBW Architecten B.V.
Dhr. Van Garderen	CallQuest B.V.
Dhr. Bleekman	Bewonersplatform Binnenstad Arnhem
Dhr. Wennekes	Buurtbewoner
Mevr. Wennekes	Buurtbewoner
Dhr. Dierick	Buurtbewoner
Mevr. Van Asten	Buurtbewoner

Daarnaast hebben 26 medewerkers van de gemeente Arnhem hun anonieme mening gegeven over de situatie rond de Remisestraat en hebben de onderzoekers twee bewoners van de 24-uursopvang kort gesproken over hun ervaringen in de 24-uursopvang.

Bijlage 2: Korte enquêtes leden OR gemeente Arnhem en buurtbewoners

Enquête OR-leden

NIEUWSFLITS VAN DE ONDERNEMINGSRAAD
 OR-secretariaat: Stadskantoor 4-E or@arnhem.nl tel. (377)4723

Verslaafdenzorg Remisestraat

OPROEP AAN MEDEWERKERS

De dienst Maatschappelijke Ontwikkeling heeft Bureau Beke te Arnhem gevraagd de aanwezigheid van de zogeheten 24-uursopvang voor drugsverslaafden in de Remisestraat (achter ons Stadskantoor) te evalueren. Op 10 mei 2010 opende deze voorziening haar deuren. Er werden tal van maatregelen getroffen om eventuele overlast voor omwonenden en medewerkers van bedrijven in de omgeving tot een minimum te beperken. Die maatregelen werden in een beheersplan vastgelegd.

In het verleden – toen de voorziening "De Boei" aan de Rijnkade moest verdwijnen en er een soortgelijke lokatie aan land werd gezocht - werd door de gemeenteraad van Arnhem gekozen voor het leegstaande pand van het voormalige Gemeente-archief. Ook de Ondernemingsraad (OR) werd geconsulteerd om zich uit te spreken over de gevolgen van de komst van deze voorziening als buurpand. Dat is de reden dat ook nu weer de OR - als vertegenwoordiger van de medewerkers - gevraagd werd een opvatting over deze voorziening te verwoorden.

Dat doet de OR graag maar niet dan nadat hij de medewerkers heeft gehoord over hun ervaringen. We zijn dus nieuwsgierig naar wat jullie zelf het laatste jaar van "onze burens" in positieve of negatieve zin hebben gemerkt. Niet iedere medewerker maakt gebruik van de Remisestraat om bijvoorbeeld in de fietsenkelder te komen of vandaaruit weer naar huis te vertrekken. Dat kan ook op allerlei momenten van de werkdag plaatsvinden. Geef bij een eventuele reactie dan ook aan in welke omstandigheid je je ervaring opdeed.

Reacties die bij de Ondernemingsraad binnenkomen, worden uiteraard zorgvuldig behandeld. Dat wil zeggen, dat wij de reacties geanonimiseerd bundelen tot een soort doorsnede van de de gevoelens over en de ervaringen van de medewerkers die werken in het Stadskantoor.

Directe aanleiding om deze evaluatie te houden is de herstructurering van de maatschappelijke opvang in de stad Arnhem, zoals die door de gemeenteraad wordt beoogd. De "meest complexe doelgroep" van die kwetsbare Arnhemse burgers bevindt zich dus in onze werkomgeving. Overlast is dus ondanks de beheersmaatregelen zeker niet uitgesloten. Meld ons ook hoe eventuele klachten door Iriszorg (de organisatie die verantwoordelijk is deze voorziening) en/of politie zijn afgehandeld.

VOOR MEER INFORMATIE
 stuur een mailtje naar or@arnhem.nl
 Lees ook de informatie op de OR-site op intranet: <http://145.65.98.145/content.jsp?objectid=33884>

DE ONDERNEMINGSRAAD -2011

Vragenlijst buurtbewoners in Buurtoverleg Nieuwe Stijl

- Overlast: hoe is de overlastsituatie sinds de start van de dag- en nachtopvang aan de Remisestraat? Is deze in het verloop van tijd toe- of afgenomen?
- Als u overlast heeft, wat is de aard hiervan?
- Looproutes: wat zijn de looproutes van de cliënten van de dag- en nachtopvang?
- Hangplekken: waar zitten de cliënten van de dag- en nachtopvang vaak?
- Beheersmaatregelen: wat vindt u van het cameratoezicht, de bewaking die buiten loopt, de surveillanten van de politie, het licht in de Remisestraat en dergelijke?
- Klachtenregeling: loopt dit goed? Zo niet: wat kan hier aan verbeteren?
- Beheersmatige partners: bent u tevreden over de inzet van de gemeente, de politie, IrisZorg en de bewaking? Wat kan eventueel beter?
- Buurtoverleg Nieuwe Stijl: wat is uw mening over het buurtoverleg? Wordt dit vaak genoeg gehouden? Zitten de goede partners aan tafel? Worden aandachtspunten goed en direct aangepakt? Wordt de inbreng van bewoners gewaardeerd?
- Heeft u verder nog punten van aandacht die moeten worden meegenomen in de evaluatie?

Bijlage 3: Overlast naar hoofd- en subitems

De meeste incidenten zijn binnen GMS op drie niveaus geregistreerd. Het eerste niveau staat hieronder vetgedrukt, het tweede niveau tussen aanhalingstekens. Het meest specifieke niveau staat cursief weergegeven.

Autoinbraak

- Uit de hoofdrubriek **bezitsaantasting** en categorie 'inbraak' specifiek *autoinbraak* (geen andere registraties).

Geweld

- Uit de hoofdrubriek **gezondheid** en categorie 'overige gezondheid': *schietpartij* en *steekpartij*;
- Uit de hoofdrubriek **veiligheid en openbare orde** de hele categorie 'geweld' (hieronder vallen: *conflict, mishandeling letsel en mishandeling zonder letsel*);
- Eveneens uit de hoofdrubriek **veiligheid en openbare orde** de hele categorie 'inbreuk veiligheid' (hieronder vallen: *bedreiging, huisvredebreuk, lokaalvredebreuk en overige inbreuk veiligheid*).

Middelen

- Uit de hoofdrubriek **gezondheid** en categorie 'overige gezondheid' *drugsgebruik*;
- Uit de hoofdrubriek **gezondheid** en categorie 'psychiatrie' *medicijnintoxicatie*;
- Uit de hoofdrubriek **veiligheid en openbare orde** en categorie 'overlast' *dronkenschap*;
- Uit de hoofdrubriek **veiligheid en openbare orde** de hele categorie 'drugszaak' (deze is niet verder onderverdeeld).

Overlast doelgroep

- Uit de hoofdrubriek **veiligheid en openbare orde**, categorie *overlast junks, overlast kennelijk gestoorde* en *overlast zwerver*.

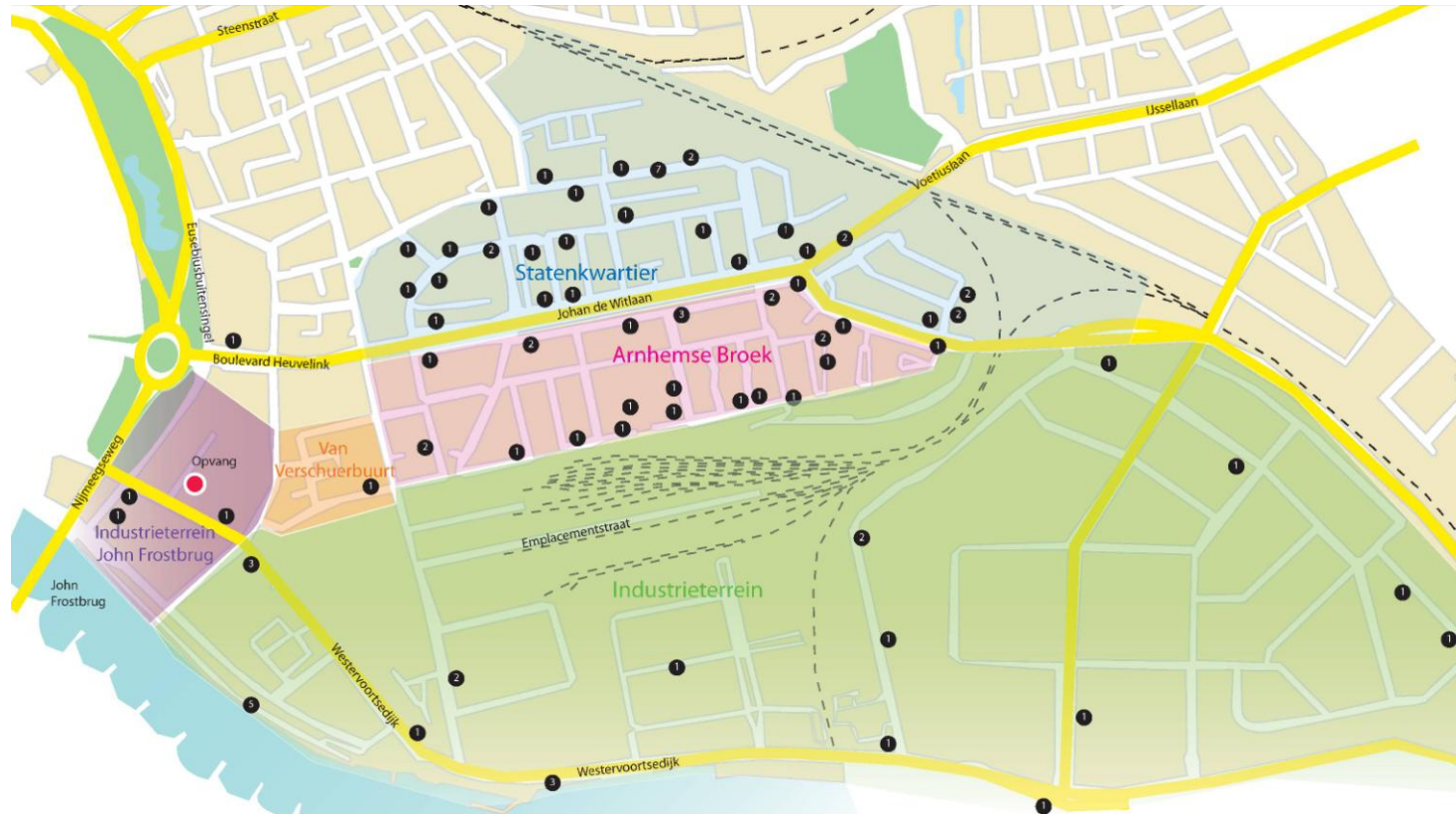
Bijlage 4: Straten per wijk

Arnhemse Broek Broekstraat Daendelsstraat De Rijpstraat Heemskerckstraat J.P. Coenstraat Jan van Riebeeckplein Johan de Wittlaan Le Mairehof Stadhoudersstraat Tasmanstraat Valckenierstraat Van Diemenhof Van Diemenstraat Van Imhoffstraat Willem Barendszstraat Industrieterrein John Frostbrug Broekstraat Eusebiusbuitensingel Nieuwe Kade Ooststraat Remisestraat Rietgrachtstraat Vlijtstraat	Statenkwartier Adriaan Kluitstraat Bijkershoekstraat Buysstraat De Bosch Kemperstraat Fagelstraat Graswinkelstraat Groen van Prinstererstraat Heinsiushof Hugo de Grootstraat Johan de Wittlaan Statenlaan Thorbeckestraat Ulrik Huberstraat Van Beuningenstraat Van de Spiegelstraat Van Slingelandtstraat Voetiuslaan Willem Barendszstraat Van Verschuerbuurt B.P. van Verschuerstraat Broekstraat Van Oldenbarneveldtstraat Van Verschuerplein	Industrieterrein Badhuisstraat Bruningweg Conradweg Dr C. Lelyweg Driepoortenweg Johannes Huddeweg Leemansweg Nieuwe havenweg Nieuwe kade Orteliusstraat Oude Veerweg Oude Zevenaarseweg P. cClandweg Pleijweg L noord - n325 Pleijweg R noord - n325 Rijnwijk Simon Stevinweg Snelliusweg Stieltjesweg Van Oldenbarneveldtstraat Veerweg naar Westervoort Westervoortsedijk

Het komt voor dat sommige straten vanwege hun lengte zijn opgedeeld en in twee wijken liggen.

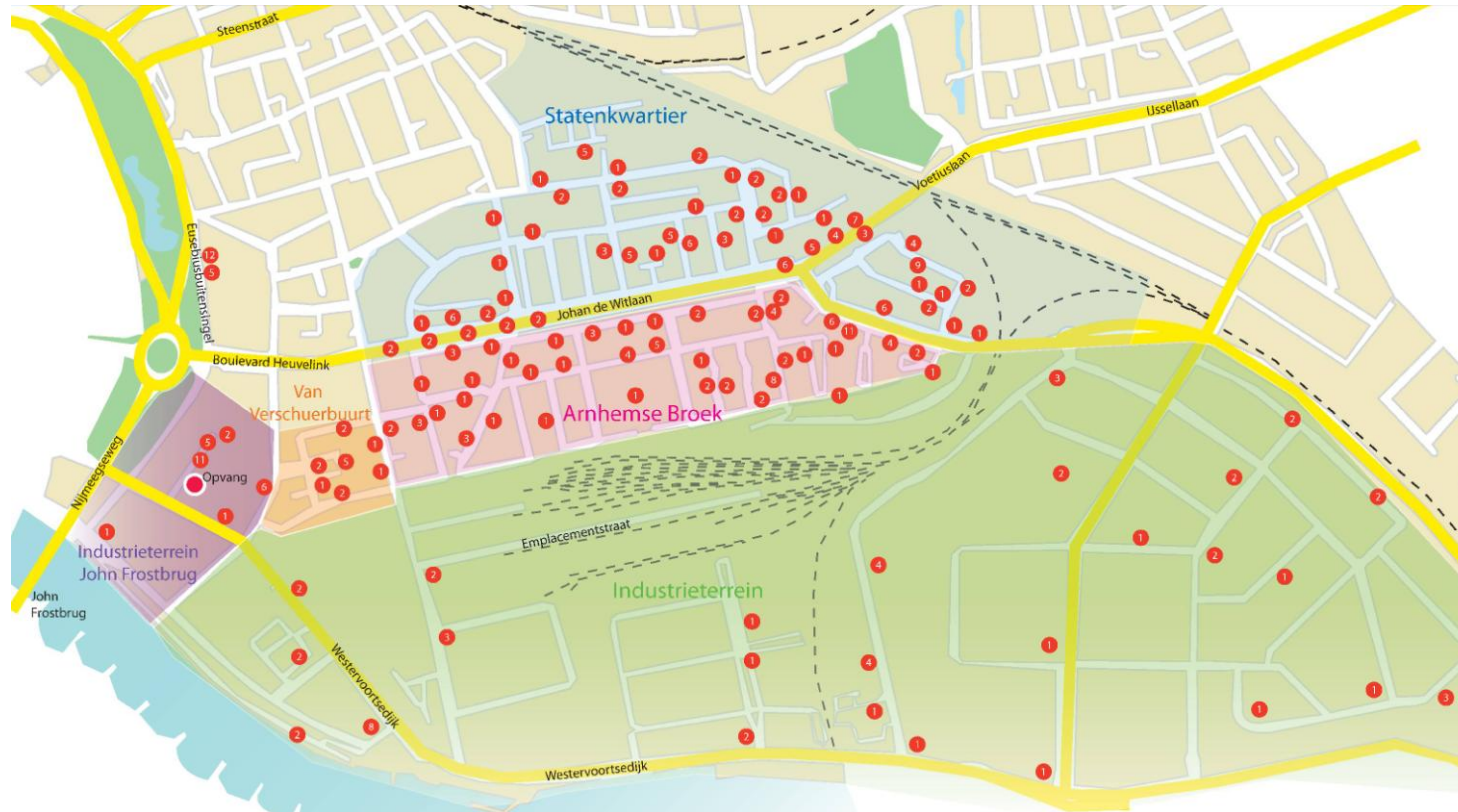
Bijlage 5: Locatie meldingssoorten

Figuur 1: Autoinbraak (in voorkomen en aantallen, 90 graden gedraaid)

Meldingen van auto-inbraken komen direct rond de 24-uursopvang en in de Van Verschuierbuurt betrekkelijk weinig voor. De Westervoortsedijk en de parkeerplekken bij de voormalige locatie van De Boei genereren meer meldingen. In het Statenkwartier en het Arnhemse Broek is de spreiding van meldingen groot: in bijna iedere straat wordt gemeld.

Figuur 2: Geweld (in voorkomen en aantallen)

Meldingen van geweld komen van de vier soorten het meest voor. Ook in de Remisestraat is geweld gemeld, vaak meerdere keren. Meldingen van geweld zijn wijdverspreid over alle wijken.

Rijkade 84
6811 HD Arnhem
tel 026 - 443 86 19
fax 026 - 442 28 12

info@beke.nl
www.beke.nl